

Sygn. akt IV U 9/23

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 18 kwietnia 2023 roku

Sąd Okręgowy w Sieradzu IV Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: sędzia Dorota Załęska

Protokolant: st. sekr. sąd. Katarzyna Wawrzyniak

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 18 kwietnia 2023 roku w Sieradzu

odwołania H. P.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w Ł.

z 12 grudnia 2022 r. Nr (...)

w sprawie H. P.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w Ł.

o rekompensatę

oddala odwołanie.

Sygn. akt IV U 9/23

UZASADNIENIE

Decyzją z 12.12.2022r., Zakład Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w Ł. odmówił H. P. prawa do rekompensaty z tytułu wykonywania pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze z uwagi na nieodpowiednie udokumentowanie co najmniej 15 lat tego rodzaju prac, według stanu na dzień 1.01.2009r.

Nie podzielając powyższej decyzji w/w złożył odwołanie, wnosząc o przyznanie prawa do przedmiotowego świadczenia, z uwzględnieniem zatrudnienia w Zakładach (...) od 1.06.1976 – 15.08.1991.

W odpowiedzi na odwołanie ZUS wnosił o jego oddalenie.

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

H. P., ur. (...)

W okresie od 1.06.1976 - 15.08.1991, był zatrudniony stale i w pełnym wymiarze czasu pracy w Zakładach (...) w Ł.

Zakład specjalizował się w produkcji wyrobów z tworzyw sztucznych jak np. doniczki, podstawki do doniczek, pudełka do żyletek, miski plastikowe, zabawki, części do zabawek, plastikowe obcasy do butów, osłony do motorowerów. Wyroby były dostarczane na rynek krajowy. Produkcja odbywała się w oparciu o granulaty na bazie polietylenu, polistyrenu, tarmamidu. Granulaty podlegały procesowi topienia, a następnie były wlewane do form o różnych kształtach. Na dwóch sąsiadujących halach, znajdowały się głównie maszyny wtryskarki – około 10, była też szlifierka. Wtryskarki były półautomatyczne lub automatyczne, w zależności od ustawienia. Pracownicy obsługujący wtryskarki byli zaliczani

do pierwszej kategorii zatrudnienia. Była rozdzielnia dostarczająca wyroby do maszyn oraz przetwarzająca ponownie wyroby wybrakowane z produkcji po ich zmieleniu. Był magazyn wyrobów gotowych, biuro.

H. P. wykonywał pracę w Zakładzie nr (...) w Z., w którym pracowało około 40 osób.

W dniu 1.06.1976r., pomiędzy Spółdzielnią Pracy (...), a H. P., została zawarta umowa na 3 – miesięczny wstępny staż pracy od 1.06.1976 – 31.08.1976, na stanowisku montera aparatury chemicznej, z wynagrodzeniem wg gr. III, stawką 8zł./godz. + premia do 25%. Podczas stażu H. P. przyuczał się do naprawy maszyn wtryskarskich.

W okresie od 26.10.1976 - 16.10.1978 odbywał służbę wojskową.

W dniu 1.11.1978r., Dyrektor Zakładu Nr (...) w Z. wystąpił z wnioskiem o wystawienie angażu dla H. P., który po odbyciu służby wojskowej z dniem 2.11.1978r., pragnie podjąć pracę na stanowisku konserwatora maszyn precyzyjnych plus kierowca, ze stawką osobistego zaszeregowania 18,50zł./godz. plus premia regulaminowa.

Uwzględniając wniosek, w dniu 2.11.1978r., zawarto umowę o pracę na czas nieokreślony, mocą której powierzono wnioskodawcy stanowisko konserwatora maszyn, w pełnym wymiarze czasu pracy, ze stawką zaszeregowania wg gr. VII 16,50zł./godz.

Wobec rezygnacji pracownika z pełnienia funkcji brygadzysty, dyrektor Zakładu Nr (...) wystąpił z wnioskiem o przyznanie H. P. dodatku brygadzystowskiego od 21.05.1979r., który będzie kierował 11 osobową brygadą. Z dniem 21.05.1979r., przyznano wnioskodawcy dodatek brygadzystowski do 10% od wynagrodzenia zasadniczego.

W dniu 29.12.1979r., dyrektor Zakładu Nr (...) w Z. wystąpił z wnioskiem o przyznanie H. P. stawki 18,50zł./godz.

W dniu 4.03.1980r., zawarto umowę, mocą której powierzono H. P. obowiązki konserwatora maszyn – brygadzysty, w pełnym wymiarze czasu pracy, ze stawką zaszeregowania wg. gr. VIII 18,50zł./godz. plus dodatek brygadzystowski.

Z dniem 1.01.1982r., powierzono H. P. obowiązki konserwatora – mechanika ze stawką zaszeregowania wg. gr. VIII 44zł./godz. Kolejnymi angażami podwyższano wnioskodawcy stawkę osobistego zaszeregowania.

Po odbyciu stażu H. P. wykonywał pracę montera aparatury chemicznej, a do jego obowiązków należało ustawianie parametrów maszyn, odpowiedzialność za poprawność parametrów, dopilnowywanie jakości wyrobów, dozór urządzeń - wtryskarek w dziale produkcyjnym, wykonywanie drobnych napraw. Na każdej wtryskarce pracował jeden pracownik produkujący dany wyrób. Obsługując wtryskarce nasypywał granulaty do lejki wtryskarki, który następnie podlegał procesowi topienia, po czym wyjmował tzw. wypraski - gotowy wyrób i pakował, w zależności od rozmiaru wyrobu. Do obowiązków wnioskodawcy należało natomiast ustawianie odpowiedniej temperatury dla danego wyrobu, ciśnienia wtrysku, czasu studzenia wyrobu. Po zmianie formy na wyrób, wnioskodawca odkręcał poprzednią, zakręcał inną formę do wtryskarki. W czasie topienia granulatu wydobywały się szkodliwe opary. Nie było masek ochronnych. Praca odbywała się w typowej odzieży roboczej.

Początkowo wnioskodawca pracował na trzy zmiany, a później były dwie zmiany. Zakład zapewniał mleko. Zmiany angażu, nie miały wpływu na rodzaj wykonywanej pracy przez wnioskodawcę. Po otrzymaniu angażu brygadzysty, wnioskodawca kierował podległą mu 11-osobową brygadą, w skład której wchodził elektryk oraz pracownicy wtryskarek. H. P. był brygadzystą pracującym razem z brygadą i zarazem konserwatorem, nadal wykonywał drobne naprawy wtryskarek, gdyż nie było innego pracownika od napraw, bieżącą konserwację maszyn - smarowanie, wymiana oleju, usuwanie usterek, wymiana zepsutego elementu na nowy, ustawianie parametrów tych maszyn, wykonywaniem prób produkcji,

Na stanie zakładu był samochód marki Ż. do przewozu małych ilości surowca do zakładu. Surowiec w dużych ilościach przywożono samochodem ciężarowym. Wg odwołującego sporadycznie, raz w miesiącu, lub mniej, jechał Ż., np. z dokumentami gdy trzeba było coś w mieście załatwić.

W latach 1974 – 1992, w Zakładach (...), był także zatrudniony A. K. (1) jako konserwator elektryk, którego praca polegała na poważniejszych naprawach wtryskarek. A. K. (2) otrzymał od pracodawcy świadectwo wykonywania pracy w szczególnych warunkach (**zeznania wnioskodawcy, zeznania świadka A. K. (1) – na nagraniu CD – 00:32:33 – 00:53:15 k. k. 37, kserokopia świadectwa wykonywania pracy zaliczonej do pierwszej kategorii zatrudnienia dot. A. K. (1) k. 34/akta sprawy; akta osobowe wnioskodawcy zawierające: podanie o pracę, umowę o wstępny staż pracy, angaże, umowy o pracę, wniosek Dyrektora Zakładu Nr (...) o wystawienie wnioskodawcy angażu konserwatora maszyn precyzyjnych oraz wnioski o przyznanie wnioskodawcy dodatku brygadzistowskiego, świadectwo pracy, karta obiegowa zmiany, rozwiązanie umowy o pracę za porozumieniem stron**).

W dniu 21.11.2022r., H. P. złożył w ZUS wniosek o emeryturę z rekompensatą (**wniosek/akta ZUS**).

Decyzją z 12.12.2022r., Zakład Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w Ł. przyznał H. P. emeryturę od 10.10.2022r., tj. od osiągnięcia wieku emerytalnego (**decyzja k. 5/akta ZUS**).

Decyzją z 12.12.2022r., Zakład Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w Ł. odmówił H. P. prawa do rekompensaty z tytułu wykonywania pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze z uwagi na nieodpowiednie udokumentowanie według stanu na dzień 1.01.2009r., co najmniej 15 lat tego rodzaju prac (**decyzja k. 8/akta ZUS**).

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie materiału dowodowego zgromadzonego w sprawie, a w szczególności dokumentów osobowych dot. zatrudnienia wnioskodawcy w spornym okresie, zawierające - podanie o pracę, umowę o wstępny staż pracy, angaże, umowy o pracę, wniosek dyrektora Zakładu Nr (...) o wystawienie wnioskodawcy angażu konserwatora maszyn precyzyjnych oraz wnioski o przyznanie wnioskodawcy dodatku brygadzistowskiego, świadectwo pracy, karta obiegowa zmiany, rozwiązanie umowy o pracę za porozumieniem stron. Nadto, na podstawie zeznań odwołującego, zeznań świadka A. K. (1), którym dał wiarę, przy czym odnośnie do pracy kierowcy Ż., które to obowiązki powierzono wnioskodawcy obok obowiązków konserwatora maszyn wtryskarskich, Sąd ustalił na podstawie akt osobowych. Nie znalazło potwierdzenia stanowisko wnioskodawcy o sporadycznej pracy kierowcy Ż., a jego zeznania w tym zakresie są mało przekonujące. W ocenie Sądu, materiał dowodowy nie daje podstaw do uznania spełnienia przez odwołującego przesłanki pracy w szczególnych warunkach, uprawniającej do nabycia prawa do rekompensaty. Wnioskodawca po odbyciu służby wojskowej, od 1.11.1978r., obok pracy konserwatora maszyn precyzyjnych, wykonywał także obowiązki kierowcy Ż., który służył do przewozu surowca w mniejszych ilościach, co wyklucza pracę o charakterze stałym w szczególnych warunkach zatrudnienia. Jeśli nawet przyjąć, że w okresie od 1.09.1976 – 15.08.1991, charakter wykonywanej przez wnioskodawcę pracy kwalifikuje się do zaliczenia w szczególnych warunkach, wymienionej w wykazie A dział XIV poz. 24 pkt rozporządzenia RM z 7.02.1983r., a pomocniczo także w dziale IV poz. 17 pkt 11 wykazu stanowiącego załącznik Nr 1 do Uchwały Nr 80/83 Zarządu Centralnego Związku Spółdzielczości Pracy z dnia 30.06.1983r., gdyż pracował na oddziale wtryskarek wykonując bieżącą ich konserwację (wtryskarkowy był zaliczany do szczególnych warunków zatrudnienia), to jednak okres ten jest niewystarczający - nie wynosi wymagane 15 lat. Do stażu pracy w szczególnych warunkach, nie podlega zaliczeniu wstępny staż pracy odbywany przez odwołującego od 1.06.1976 - 31.08.1976, w zawodzie monter aparatury chemicznej.

Sąd Okręgowy zważył:

Odwołanie nie zasługuje na uwzględnienie.

W myśl art. 2 pkt 5 ustawy z 9.12.2008r. o emeryturach pomostowych (Dz. U. z 2017r., poz. 644 ze zm.), rekompensata - odszkodowanie za utratę możliwości nabycia prawa do wcześniejszej emerytury z tytułu pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze dla osób, które nie nabeżdą prawa do emerytury pomostowej.

Jak wynika z art. 21 cyt. ustawy, rekompensata przysługuje ubezpieczonemu, jeżeli ma okres pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze w rozumieniu przepisów ustawy o emeryturach i rentach z FUS, wynoszący co najmniej 15 lat. Rekompensata nie przysługuje osobie, która nabyła prawo do emerytury na podstawie przepisów ustawy o emeryturach i rentach z FUS.

Celem rekompensaty, podobnie jak i emerytury pomostowej, jest łagodzenie skutków utraty możliwości przejścia na emeryturę przed osiągnięciem wieku emerytalnego przez pracowników zatrudnionych przy pracach w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze. W przypadku rekompensaty realizacja tego celu polega jednak nie na stworzeniu możliwości wcześniejszego zakończenia aktywności zawodowej, lecz na odpowiednim zwiększeniu podstawy wymiaru emerytury z FUS, do której osoba uprawniona nabyła prawo po osiągnięciu powszechnego wieku emerytalnego. W taki sposób istotę rekompensaty określa zresztą sam ustawodawca, definiując ją w art. 2 pkt 5 ustawy o emeryturach pomostowych.

Definicję pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze uprawniającą do wcześniejszej emerytury reguluje art. 32 ustawy emerytalno – rentowej oraz przepisy rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7.02.1983r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. Nr 8, poz. 43 ze zm.).

Zgodnie z §3 i §4 cyt. rozporządzenia, pracownik, który wykonywał prace w szczególnych warunkach wymienione w wykazie A, nabywa prawo do emerytury jeżeli łącznie spełnia warunki: mężczyzna jeżeli osiągnął wiek 60 lat, ma wymagany „okres zatrudnienia” 25 lat, w tym przepracował co najmniej 15 lat pracy w szczególnych warunkach.

Dla oceny, czy pracownik pracował w szczególnych warunkach, nie ma istotnego znaczenia nazwa zajmowanego przez niego stanowiska, tylko rodzaj powierzonej mu pracy. Decydującą rolę w analizie charakteru pracy ubezpieczonego ma zatem możliwość jej zakwalifikowania pod którąś z pozycji wymienionych w wykazach A lub B stanowiących załączniki do rozporządzenia Rady Ministrów z 7 lutego 1983r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze.

Przeprowadzone postępowanie dowodowe wykazało, że wnioskodawca nie spełnił spornej przesłanki zatrudnienia w szczególnych warunkach, w wymaganym wymiarze co najmniej 15 lat.

Mając na uwadze powyższe, na podstawie art. 477¹⁴§1 k.p.c., orzeczono jak w sentencji.

•